

Moskva er preget av vakre bygninger. Foto: Else Breivik Hals.

Det var to operasjonsstuer der to og to pasienter ble behandlet parallelt. Foto: Else Breivik Hals.

Oral kirurgi i Moskva – en spesialist-

Propka (som betyr kø) var det første russiske ordet jeg lærte da vi sto stille i bilkø fra den internasjonale flyplassen på vei inn mot Moskva den 16. september 2002. Sekretæren fra Moskvas Universitet for medisin og tannhelse, som var så vennlig å hente meg, og som snakket engelsk, fortalte at propka var et økende problem i Moskva, en by med 12 millioner innbyggere. Sist jeg var i Moskva som turist i 1986, var det knapt biler å se på veiene. Nå sto den russiske bilparken i lange køer på den seks firs brede motorveien, og reklameskilt for McDonalds lyste i mot meg langs veien. Jeg hadde fem uker foran meg med hospitering og spesialistkandidatutveksling på Moskva Universitet for Medisin og Odontologi, Avdeling for kjevekirurgi, og ante lite om hva som ventet meg.

Det hele startet med en henvendelse fra meg til dekan Hans Reidar Haanæs, Universitetet i Oslo (UiO) i mai samme år, hvor jeg spurte om det var mulighet for et

utenlandsopphold i forbindelse med min spesialistutdannelse i oral kirurgi ved UiO. Han satte meg i kontakt med Senter for medisinske studier, Moskva, ved direktør Julia Ferkis. Moskvasenteret ved UiO har blant sine mål å hindre tapping av unge russiske vitenskapskvinner og -menn til vestlige land. Dette gjør de blant annet ved å stimulere til forskningsopphold for russerne ved Rikshospitalet og ved Det norske Radiumhospital. Kontakten med det odontologiske miljøet i Moskva var akkurat opprettet, og dekan Barer ved det nevnte universitetet i Moskva, var positiv til forslaget om at jeg skulle utveksles fra Oslo til Moskva. På kort tid ble permisjon fra Rikshospitalet ordnet, og jeg hadde store forventninger til hva jeg ville bli eksponert for i en storby som Moskva med 12 millioner mennesker. Spesielt så jeg frem til maksillofacial traumatologi. Mine kunnskaper i russisk var ikke-eksisterende, men med

fingerspråk og engelsk kommer man langt, tenkte jeg.

Den første uken var jeg ved Avdeling for farmakologi og anesthesiologi. I uke to fikk jeg tillatelse til å oppholde meg ved Avdeling for maksillofacial kirurgi. Språkbarrieren var større enn forventet. Ved hjelp av en yngre student som oversatte fra russisk til engelsk kunne jeg observere det daglige arbeidet, men jeg fikk ikke selv ta aktiv del. Avdelingen besto av en etasje med ca. 20 sengeplasser. Der var ca. 10 kirurger og 12 spesialistkandidater i oral kirurgi. Morgenmøtet startet kl. 0900 hver dag med hele staben tilstede. Siden gikk man på visitt til de inneliggende pasientene. Undersøkelser og sårskift fulgte siden. Tirsdag, onsdag og torsdag opererte man mellom fire og seks pasienter hver dag. Det var to operasjonsstuer der to og to pasienter ble behandlet parallelt. Det var hovedsakelig frakturer, større cyster (dermoidcyster og laterale halscyster),

Metrostasjonene var vakkert utsmykket. Foto: A. Terjeva.

kandidats opplevelser

Av Else K. Breivik Hals

reseksjonsinngrep i mandibel/mandibula hos pasienter med osteoradionekrose og osteomyelitt og eksisjon av hemangiomer. Jeg observerte også en ansiktsløftning og rekonstruksjon av nese etter hundebitt. Lite og gammelt utstyr forhindret ikke at jeg ble mektig imponert over den kirurgiske teknikken og ferdighetene. Arbeidsdagen ved Universitetet var kort. Man var stort sett ferdig til kl. 1200, men kirurgene gikk da videre til arbeidsplass nr. to som for de fleste var allmennpraksis. En kirurg i Moskva, ble jeg fortalt, tjener ca. 200 US\$ i måneden ved sykehus og Universitetet. For å ha det romsligere var det derfor vanlig med to jobber.

Mye av tiden min ble brukt til å vandre gatelangs i sentrum av Moskva. De aller fleste moskovitter bor i enkle kår i små leiligheter i høye boligblokker, men på min vei oppdaget jeg fargerike og ofte forgylte kirketårn mellom de grå boligblokkene. Metroen er ikke som T-banen i Oslo, med

tagging på stasjonene og 20–30 minutter mellom hvert tog. Metrostasjonene var vakkert utsmykket med mosaikkbilder og skulpturer, og togene kom med mindre enn ett minutt mellomrom. Det sto politi på samtlige stasjoner og på gatene kontrollerte de om forbigående hadde papirene i orden. Pass, visa og papirer fra hotellet måtte alltid være med når jeg gikk utenfor døren. Jeg ble selv aldri stoppet, men fikk via den engelskspråklige avisen «Moscow Times» uttallige historier om utlendingers møte med politiet uten gyldige papirer. Rubler i lommen var i så fall nyttig. Tilstedeværelsen av politi i Moskvas gater var også ett uttrykk for frykt for terrorangrep. Min siste kveld i Moskva endte heldigvis ikke på Nord-Syd forestillingen som planlagt tidligere på dagen. Det var mange uskyldige som ikke var så heldige. De befant seg i teateret som ble angrepet av terrorister.

Mitt opphold i Moskva inneholdt andre

ingredienser enn forventet, men jeg ble en erfaring rikere og er takknemlig for all hjelp og støtte jeg fikk under oppholdet, spesielt fra direktør Julia Ferkis ved Moskovasenteret. Jeg fortsetter å holde kontakt med studenten som tolket for meg. Kanskje har vi et forskningssamarbeid på gang om noen år?